ఆంధ్రరాష్ట్ర
రైతు సంఘ ఏజంట్లు, ప్రచారకుల సమావేశం
10 తేదీన తెనాలిలో

ఆహార సమస్య, ధాన్యం ధర, అధికోత్పత్తి మున్నగు ప్రధాన విషయాలను ఆలోచించి, కార్యక్రమం నిర్ణయించుకొనుటకు వివిధ జిల్లా రైతుఏజంట్ల, ప్రచారకుల సమావేశం, కోఆపరేటివ్ సేల్ సొసైటీ భవనమందు జరుగును.

నన్నపనేని వెంకటసుబ్బయ్య
ఆం. రా. రై. సంఘ ఏజంటు.

Estd. 1930. R.No.M. 3152.

జమీన్ రైతు

“ Zamin Ryot ” Nellore.

సంపుటం 14 సంచిక 41 | శుక్రవారం - 8—10—43 - నెల్లూరు. | వెల 0—1—6.

గుంటూరుజిల్లా
జాతీయయువజన మహాసభ

అక్టోబర్ 23, 24 తేదులందు

తెనాలిలో జరుగును.

ప్రతి 20 మంది ప్రాథమిక సభ్యులకు ఒక ప్రతినిధి చొప్పున ప్రాథమిక సంఘాలు తమ ప్రతినిధులను ఎన్నుకొని పంపాలి. ప్రతినిధి రుసుము రు 1—0—0 మాత్రమే.

సోదర దేశభక్తులకు భారతజాతీయ విజ్ఞప్తి

రచన : కోలనార్

అది క్రిప్సురాయబారాల కాలం. కమ్యూనిస్టుల రంగుమార్పు అప్పటికి నాల్గుమాసాలవుతుంది. ఓనాడు ఒక అఖండవీరకమ్యూనిస్టువచ్చి "ఏమండీ క్రిప్సు సూచనలు బాగానే వున్నాయే! కాంగ్రెస్ వీటిని అంగీకరించాలి. లేకుంటే దేశానికి మోక్షం లేదు" అన్నాడు. నేను నాశక్తికొలది వాదించా. క్రిప్సు సూచనలన్నీ "సున్నకు సున్న హళ్లికి హళ్లి"యేనని. కానీ నామాటలు ఆ అఖండవీరుని బుర్రకెక్కితేనా ?

ఇదైన రెండుమూడు రోజులకే క్రిప్సు రాయబారం విఫలమైంది. ఇష్టానన్న జాతీయప్రభుత్వం ఇవ్వ నిరాకరించినందువల్లనే యెంతగానో టికీ రయాకైనా విఫలమైంది రాయబారం. ఆయన చేసిన సూచనల పనను "పోస్ట్ డేటెడ్ చెక్" అనే ఒక్క మాటతో మహాత్మాజీ బయటపెట్టేశాడు.

ఈ క్రిప్సు నాటకాన్ని మొదటినుంచీ చూస్తునే వున్న కమ్యూనిస్టులు-క్రిప్సు నాటకం రచనపాఠైన విమ్మటగూడ—యెంత లొంగుబాటైనాసరే రాటీకి తావత్రయపడిన జవహర్‌లాల్‌కుగూడ విసుగు, అసహనముల కల్గించిన ఆ క్రిప్సు సూచనలను కాంగ్రెస్ అంగీకరించకపోవటం ఒకపెద్ద పొరపాటు అని దేశమంతటా గొల్లున గోలపెట్టారు. వీరిపాటకు సి. ఆర్. వంతపాడుతూనే వున్నారు. వీరిద్దరు మినహా ఆకాలంలో—ఆకాలంలోనే గాదు, యీ కాలంలోగూడ—క్రిప్సు ప్రతిపాదనలను అంగీకరించాలి అనేవారేలేరు.

ఒంగోలులో సమావేశమైన ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతు సంఘ సమావేశంలో కమ్యూనిస్టులు ఇదే మేరకు ఒక తీర్మానాన్ని తీసుకవచ్చారు. ఆ తీర్మానాన్ని ఆవలకు నెట్టివేసి దేశభక్తులు, రైతాంగసేవకులు, ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతుసంఘము, ఆదార్శరంగా నాయకత్వాన కాంగ్రెస్‌కు అండగా నిలిచారు.

'క్విట్ ఇండియా' నినాదం

గాంధీజీ మొదలు ఆబాలగోపాలం భారతదేశమంతటా బ్రిటిష్‌ప్రభుత్వ సంకుచితదృష్టిని గమనించి "దేశరక్షణ జయప్రదంగా కొనసాగాలంటే ప్రజలను పుత్సాహపరచగల జాతీయ ప్రభుత్వం కేంద్రంలో వుండితీరాలనే భావం బాగా వ్యాప్తమైంది. కానీ అధికారాన్ని వదలుకోవటానికి ఇచ్ఛగించని సామ్రాజ్యవాదులు అందుకు ఆటంకాలు కల్పించుతూ వచ్చారు. అట్టి పరిస్థితులలో ఇక గత్యంతరంలేక గాంధీజీ "క్విట్ ఇండియా" నినాదాన్ని లేవనెత్తారు. దేశమంతటా ఆ నినాదమును సుస్వాగతం ఇచ్చారు. కాంగ్రెస్ వర్కింగ్ కమిటీ యిట్టిపరిస్థితులలో సమావేశమై పై భావాలను బలపరుస్తూ తీర్మానంచేసింది. ఆ తీర్మానం ఏ. ఐ. సి. సి. లో అంగీకరింపజేసిన పిమ్మట జాతీయవాంఛ తీర్చేదుకు బ్రిటిష్‌ప్రభుత్వం చెవి యొగ్గనిచో, అంతిమపడియ రాయబారాలుగూడ సాగించి, అవీ విఫలమయ్యేట్లయితే దేశరక్షణకు ప్రధాన అవసరమగు జాతీయప్రభుత్వ సాధనకు సత్యాగ్రహం సాగించకతప్పదు అనే నిర్ణయానికి వచ్చారు. ఈ నిర్ణయాన్ని మొదటినుండీ కమ్యూనిస్టులు యెదిరించుతూ ప్రచారంచేస్తునే వచ్చారు.

బొంబాయి సమావేశంలో

ఇట్టి పరిస్థితులలో చారిత్రాత్మకమయిన బొంబాయి సమావేశం జరిగింది. ఆ సమావేశంలో వర్కింగ్‌కమిటీ తీర్మానాన్ని 13 గురు సభ్యులు మినహా మిగిలినవారంతా అంగీకరించారు. తీర్మానాన్ని వ్యతిరేకించిన 13 గురులోనే కమ్యూనిస్టు లున్నారు. జాతీయవాంఛాతీర్మానాన్ని ఏకగ్రీవంగా ప్యాస్ చేయించాలను పట్టుదలతో కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు కమ్యూనిస్టులను యెంత ప్రాధేయబడ్డా వీరు బిగిసి కూచున్నారు యీ వీరకమ్యూనిస్టులంతా!

ఇదేమి సూచిస్తుంది?

ఇదేమి సూచిస్తుంది? కమ్యూనిస్టులు కాంగ్రెసు ఆశయానికి—కాదు జాతీయాశయానికే—విరుద్ధులనియేగదా ? ఇలాంటి జాతీయాశయ వైరుధ్యులకు నేటికయినా «జాతీయభక్తి» కుదిరిందా ? లేదనియే చరిత్ర రుజువుచేసింది.

1942 ఆగస్టు—నాయకుల అరెస్టుతో దేశమంతటా అసంతృప్తి చెలరేగింది. కానీ అసంతృప్తికి రూపురేఖలివ్వటానికి కమ్యూనిస్టులు యితర దేశభక్తులతో కలిసి ముందుకు రాలేదు. పైగా ప్రభుత్వముకు నమ్మకమైన బంట్లుగా పని చేయ ప్రారంభించారు.

మాటలు, రాయబారాలకు అవకాశం యివ్వ నిరాకరించిన సామ్రాజ్యవాదులకు, మహజర్లు పంపుకోవాలని తీర్మానించి దేశమంతటా మహజర్ల కార్యక్రమం ప్రారంభించారు. వీరి మహజర్లన్నీ గూడా కలిసి మన మహాత్మునియొక్క ఒక్క మాటయెత్తుగూడా చేయలేవు. అయినా వీరి కార్యక్రమానికి యెందుకు పూనుకున్నారు ? ప్రజలను మహాత్ముని కార్యక్రమమునుంచి విముఖులజేసి, జాతీయవాంఛ సాధనకు రూపురేఖలివ్వ నిశ్చయించుకుని జాతీయదీక్షతో ముందుకు సాగిపోతున్న ప్రజలను, మహజర్లపేరుతో పెడమార్గాన పెట్టాలనే వారి యూహ్యింం.

విడుదల నినాదం

దీనికి తోడుగా «జాతీయనాయకుల విడుదల» నినాదమును ఒక తోకను తగిలించుకొన్నారు ? ఇదెందుకు ? జాతీయ నాయకులపేరు చెప్పకపోతే దేశంలో తమకు పుట్టగతులుండవని వారికి తెలుసు. అమాయకులగు ప్రజలను ఆ పేరుతో ఆకర్షించి తమవలె దేశద్రోహులుగా ప్రజానీకమంతటినీ తయారుచేయుటకు యిది ఒక యెత్తు!

జాతీయాశయం యీడేరకుండా నాయకులు విడుదలై ప్రయోజనమేమి ? నాయకులు విడుదల కావాలంటే, వారు నిర్ణయించిన జాతీయాశయం సాధించాల. అందుకు మహజర్లకాలం, రాయబారాలకాలం తీరిపోయిందిగదా ! మళ్లీ తిరిగి అదే వలదాను, ఒకవంక నాయకులు జైళ్లలో మ్రగ్గుతుండ; ఆనాయకుల అనుచరులమైన అనుసరించాలనటం అంటే యేమిటి ? నాయకులు నిర్ణయించిన రాజబాటన నడువ నిరాకరించటమేగదా ? ఈవిధంగా ప్రజలచే నాయకత్వంపై తిరుగుబాటు తీసుకరావటానికి నాయకులపేరునే ప్రయోగించుచున్నారు.

ఐక్యతా నినాదం!

ఇక «కాంగ్రెసు—లీగ్ ఐక్యత» అను మరో నినాదం కలిపారు వీరి ప్రచారానికి. కాంగ్రెసు—లీగ్ ఐక్యతకు సర్వదా కాంగ్రెస్ సుముఖమే. బొంబాయి సమావేశ అధ్యక్షపీఠంనుంచి మౌలానా ఆజాద్ ఆసందర్భంలో ఇలా సెలవిచ్చారు.

"హిందూ — ముస్లిం సమస్యను పరిష్కరించటానికి కాంగ్రెస్ ఎన్నో ప్రయత్నాలుచేసింది. కానీ అదంతా ఒక పద్మంతాపత్రయం లాగానేవుండి పోయింది.... మేము సమస్యా పరిష్కారానికి సిద్ధంగా వున్నామంటూంటే, కాంగ్రెస్‌తోనేవచ్చి చెప్పవారేగానీ,....అందువల్ల ఏం లాభం ? అక్కడకివెళ్లి తలుపు తీయమనండి."

సైతుసుంచీగూడ లీగ్‌తో ఐక్యతకుదుర్చుకోటానికి కాంగ్రెసు సర్వదా సుముఖమే అని జిన్నాను కలుసుకోగోరుతూ ఆయనకు లేఖ వ్రాయుటద్వారా గాంధీజీ ప్రకటించారు. కాని వీరేమన్నారు ? ఆ లేఖలో జాతుల స్వయంనిర్ణయహక్కు విషయమై గాంధీజీ ఏమి వ్రాయలేదు అని నిందించుచూ గాంధీజీని చూడ నిరాకరించిన జిన్నాకు వకాలతుంగా పూచబల్కారు.

ఇక వీరు యింకా కాంగ్రెస్—లీగ్ ఐక్యతకు కాంగ్రెస్ నాయకులు తయారు కావాలనటం, ఏమిటి ? కాంగ్రెస్ నాయకులపై ప్రజలకు ఒకవిధమైన ఏహ్యభావం కల్గించటానికేనా ? కాదా ? ఆలోచించండి.

ఈవిధంగా వీరంతా, కాంగ్రెస్ పేరులోనే, కాంగ్రెస్ నాయకులపేరును అడ్డం పెట్టుకొనియే, కాంగ్రెస్‌పై ప్రజలకు విరక్తి కల్గించటానికి కుతంత్రాలు పన్నినారు. ఇక ఇట్టి విద్రోహులు నిజంగా "కాంగ్రెస్ దేశభక్తులలం" అయినామంటే నమ్మగలమా ? పోనీ తమదేశభక్తిని ప్రకటించే చర్యలేవైనా, జరిపారా ? అదీ శూన్యమే!

జాతీయజండాపై కమ్యూనిస్టులదాడి

కృష్ణాజిల్లా చినవోగిరాల గ్రామంలోని, విజ్ఞాన వర్ధనీ గ్రంథాలయంపద్ద స్థాపింపబడియున్న జాతీయజండాను పీకివేసి 12 అక్టోబర్‌లో కమ్యూనిస్టులు దానిస్థానే యెర్రజండాను స్థాపించారు. దీనికి తోడు వారి యూత్ లీగర్లు జాతీయనాయకులను విమర్శించుచూ, జాతీయోద్యమంపై దుష్ప్రచారం చేస్తూ వచ్చారు. ఈ వైఖరికి తల యూపనందునే ఆ గ్రామంలో యువకులు పెక్కురు, జాతీయ యువజన సంఘాలలోచేరి, కమ్యూనిస్టుల విష ప్రచారాన్నియెదుర్కొంటున్నారు నాటినుంచి.జండాపీకుట జాతీయమానికి, కాంగ్రెసు శక్తికి ఒక నిదర్శనమే గాదోయు. నేటికైనా వారి దేశభక్తి పట్టిదో జాతీయవాదులందరూగ్రహించుకొనకోలుచున్నాను.

నేటి నాయకత్వం

నాయకులందరూ అరెస్టై అవటంతో, బయటవున్న నాయకులు నాయకత్వం స్వీకరించారు, వల్లభాయి పటేలు గుజరాత్ విద్యార్థుల సభలో ఫుపన్యసిస్తూ "కాంగ్రెస్ నాయకులందరూ అరెస్టైనపుడు, నాయకత్వం వహించి, దేశాన్ని నడపటానికిగూడ విద్యార్థులు తయారు కావాలి సుమా!" అని హెచ్చరించారు. అట్టిరిత్రి, కాంగ్రెస్ అరెస్టులు, సూత్రాలను బట్టిపై, బయటవున్న కాంగ్రెస్‌వారులే, కాంగ్రెస్ నాయకత్వం వహించటం తప్పా ?

నాయకుల అరెస్టుతో దేశమంతా, అల్లకల్లోలంలో మునిగిపోయింది. ఎవరు ఏమి చెయ్యాలి? అనేవిషయం యిదమిద్ధమని నిర్ణయించబడలేదు. "ప్రతివారు స్వతంత్రులుగా, స్వతంత్ర ఆలోచనతో, జాతీయాశయ సాధనకు, అహింసాత్మకంగా, చేయదగిన దంతాచేయాలి" అనే మహాత్ముని అంత్య సందేశం మినహా యేమీ కార్యక్రమంలేకపోయింది.

నాయకుల అరెస్టుతో దిగ్భ్రాంతిచెంది పోయిన, ప్రజానీకంపై, "సింహబలంతో ప్రభుత్వం విరుచుకు పడింది", ఆ సందర్భంలో ప్రజలు—ప్రభుత్వమూగూడ అల్లకల్లోలంలో పడిపోయారు. ఆ చర్యలకు ఎవరు బాధ్యులు ? ప్రభుత్వముదే బాధ్యత అని గాంధీజీ ఒక వంక, ఘంటా పథంగా, పదేపదే వక్కాణించ, యీ జాతీయ విద్రోహులు, ఆమాటకు ఒకవంక తలయూపుతూనే, మరోవంక, బొంబాయి సమావేశంలో గాంధీజీకి, కాంగ్రెస్‌కు అండగానిల్చి జాతీయభక్తిని ప్రదర్శించిన సోషలిస్టులపై బాధ్యతను మోపుతున్నారు! ఇది ఏటు దారితీస్తుంది ? "కాంగ్రెస్‌దే బాధ్యత" అని ప్రకటించే ప్రభుత్వవాదమును పరోక్షంగా బలం చేకూర్చుటయే గదా ?

పంచమాంగదళమట!

పోరాట మధ్యంలో విధ్వంసక చర్యలు జరగమని ఈనూతన నాయకత్వం హెచ్చరించటం దాటా ? అంనాడు దేశమంతటా చెలరేగిన విధ్వంసక చర్యలను, సమర్థించటంగానీ, విరమించటంగానీ యింతవరకు గాంధీజీ చెయ్యలేదు. ఆయన ఊహించిన పోరాట కార్యక్రమ వివరాలు బైలు పెట్టకముందే యీ విధ్వంసక చర్యలు యీ "నూతన నాయకత్వం" జరిపించిందని వాటటం ఏమి సూచింపుతుంది ? "కాంగ్రెసే జరిపించింది"నే ప్రభుత్వ వాదమును బలం చేకూర్చటమే గదా ?

ఏమైనా, జరిగిపోయిన దాన్ని త్రవ్వుకొనటానికి యిది సమయం కాదు, ప్రస్తుతం దేశంలో యెక్కడా విధ్వంసక చర్యలు జరగటంలేదు. అట్టిచో విధ్వంసక చర్యలు మంచివా ? చెడ్డవా ? అని తర్కించుకుంటూ, కాలం వృథాచేసుకోరాదు. అదీగాక దాని విషయమై తర్కించుకోవాలంటే, ఒక పద్ధతివారికే. [తరువాయి 6 వ పేజీలో]

శ్రీ
రామకృష్ణ ఖాదీభండార్
ట్రంకురోడ్డు * నెల్లూరు.
ఇచ్చట శుద్ధ ఖద్దరు మాత్రమే అమ్మబడును. సామాన్యప్రజల కొరకు ధర్మార్థము ప్రస్తుతము ధరలు చాలాతగ్గించి యిచ్చుచున్నాము. కొలదికాలము మాత్రమే ఈప్రకారము యివ్వగలము. ఒకసారి విచారించి చూడుడు.

జమీన్ రైతు
8-10-43.

పన్నుల పెంపకం

మద్రాస్ ప్రభుత్వంవారు బడ్జెటును సరి పుచ్చుకోటానికంటూ, రిజిస్ట్రేషన్‌ఫీజు, స్టాంపు డ్యూటీ, అమ్మకాల పన్ను, గుర్రపు పందెముల పన్నులను పెంచుతూ, అందుకు కారణములు మూడు సూచించిరి.

(1) తలవని తలంపుగా, కొత్త ఖర్చులు వచ్చి పైన బడటం.

(2) యుద్ధానంతర పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమముకుగాను "రిజర్వు ఫండు" ను నిర్మించటం.

(3) ఇన్‌ఫ్లేషన్ (అధిక కరెన్సీ చలామణీ) ను తగ్గించటం.

యుద్ధ పరిస్థితుల మూలంగాను, రాయల సీమ కరువు వుగ్రరూపం దాల్చటంవల్లనూ, తలవని తలంపుగా కొత్త ఖర్చులువచ్చి పడటం సహజమే.

ఇలాంటి అవసరి ఖర్చులు, అన్ని రాష్ట్రాలలోనూ తప్పని సరికాలేదా? ఐనా ఇంత విపరీతంగా, ఖర్చులసరిపెట్టుకోటానికి, యింతవరకు యే రాష్ట్ర ప్రభుత్వమూ పన్నులను పెంచలేదు.

అట్టిచో మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మాత్రమే యీ పన్నుల పెంపకానికి పూనుకోవటం శోచనీయము.

అదీగాక యుద్ధానికి పూర్వంకన్నా ఆరోగ్య, విద్యాశాఖలకుచేసే ఖర్చులను తగ్గించింది.

యుద్ధానికి పూర్వం ఆదాయపు పన్నులో రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు 283 లక్షల రూపాయిలు మాత్రమే వచ్చేది. అది నిరుడు 446 లక్షల యింది. ఈ యేడు 1210 లక్షల రూపాయిలు రాష్ట్రీయప్రభుత్వాలకు రానున్నది.

ఈ విధంగా యుద్ధానికి పూర్వంకన్నా ఆదాయం అధికమై, ప్రజా సౌకర్యార్థం వినియోగించే ఖర్చులు తగ్గించుకొన్న తర్వాతగూడ, బడ్జెటు సరిపుచ్చుకోలేక, అదనపు పన్నులు విధించటం హర్షింప దగినది గాదు.

రాయలసీమకరువు నివారణలాంటి ప్రత్యేకావసరాలకు రెండున్నర కోటి రూపాయలు ఖర్చు చేయాల్సి వచ్చిందను కారణంగా పన్నులు పెంచటం అవసరమైందనే వాదమును అంగీకరించినా, పన్ను భారమంతా, కృంగి కృశించే రైతుమీదనే పడవేయటం భావ్యంగాదని మాత్రం హెచ్చరించక తప్పదు.

రైతు కొనుగోలు చేయవలసిన అన్ని వస్తువుల ధరలు యుద్ధం మూలంగా నాల్గు, ఐదు రెట్లు పెరిగిపోయి, వారిధాన్యం ధరను మాత్రం పెరగనీయక, రెట్టింపుగూడా పెరగక ముందే ధరను కంట్రోలుచేసి, వెనకటిఆర్థికమాంద్యపు దెబ్బనుండి ఇంకాతెప్పరిల్లుకొనని రైతులఅభివృద్ధికి అటంకాలేర్పరచ సమకట్టిన ప్రభుత్వం, తిరిగి ఈ నాడు అమ్మకాలపన్ను నాల్గు రెట్లు పెంచుటద్వారా, రైతులపై 300 లక్షల రూపాయల అధిక శిస్తు భారాన్ని వేయటం భావ్యంగాదు.

ప్రభుత్వం తలంచినట్టు అధికకరెన్సీ చెలామణిని అరికట్టుటకే ఈ పన్నులగుచో ఆశయం నెరవేరకపోగా దీనిమూలంగా "కంట్రోలు" వద్ద డబ్బు భద్రంగా యినపపెట్టెలలోనేవుండిపోయి.

వుప్పు పప్పులకే ముప్పతిప్పలుపడే రైతుల వద్దవుండే కాస్త డబ్బు హారతి కర్పూరంలాగా హరించుకపోయి, పల్లె ప్రజలంతా, మరింత దారిద్ర్యముకు గురియౌతారు. ఇన్‌ఫ్లేషన్‌ను అరికట్టుటకు యిదిగాదు మార్గం. ఎవరి దగ్గర డబ్బు అధికంగా వుంటుందో, వారివద్దవున్న డబ్బును సాధించాలెగాని, జీవితావసరాలకే కష్టపడు రైతుల వద్ద గుంజుకోవటం గర్హనీయం.

ఇక పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమముకై రిజర్వు ఫండు ఏర్పరిచేందుకు యీ పన్నుల పెంపకం అనేట్లయితే....పునర్నిర్మాణం ద్వారా యేమి పని జరుగుచేయాలో, అట్టి శక్తి హీనులైన గ్రామీణులనుంచే, కష్టులరూపేణా ఇంతవసూలు చేసే దానికంటె, యుద్ధం పేర అధికలాభాలు గుంజి, బలిసిపోవుచున్న షాహుకారులు, ధనిక బృందాలవద్దనే వసూలుచేయటం సమంజసం.

పైకారణములవల్ల (అంటే అదనపుశిస్తు 340 లక్షల రూపాయిలలో 300 లక్షల రూపాయిలదాకా రైతుపైనే పడుతుంది కాబట్టి) పన్నుల హెచ్చింపును మేమునిరసిస్తు, రైతుల పన్నుభారాన్ని తగ్గించాలని కోరుచున్నాము.

ప్రభుత్వం యీ మాసూచనను అంగీకరించని పక్షంలో, కనీసకోర్కెగానైనా, పన్నుభారం, అధిక వ్యవసాయ ఖర్చులు దృష్టియందుంచు కొనియైనా, ధాన్యంధరను అన్నివస్తువుల ధరకనుగుణ్యంగా పెరగనీయాల్సిన అవసరాన్ని గుర్తించాలని హెచ్చరించుచున్నాము.

---

* లోకాభి రామాయణం *

— చండి జగన్నాథం —

"ఒరే నిజంచెప్పరా, నీవు నీభార్యనుపట్టి కొట్టడం ఎన్నాళ్లుగా మానేశావురా?" అని అడిగితే, ఎవడైనా ఏమని సమాధానం చెప్పగలడు?

"నే నెన్నడూ నా భార్యను కొట్టలేదు" అని వాడు సమాధానం చెప్పుకోడానికి వీలులేకుండానే ప్రశ్నవేసేస్తివి? నేరం రుజువు అయిపోయినట్లుగానే మాట్లాడుతుంటివి!

సర్వెంట్స్ ఆఫ్ ఇండియా సొసైటీ కార్యదర్శి (నాగపురం) అన్నట్లు, "హితవాద" పట్ల ప్రభుత్వ వైఖరి సరిగా పై పోలికలో వున్నది.

బెంగాల్ ప్రభుత్వ కార్యదర్శి జి. ఆర్. బ్లేర్ రాజీనామా ఇచ్చాడా లేదా? అతడు రాజీనామా ఇచ్చి గనకవుంటే, ఆ సంగతి ఎవరువచ్చి "హితవాద" కు చెబితే ఏమి? అదొక పెద్ద పాయింటా?

ఐ. సి. యస్. ఉద్యోగుల రాజీనామాల సంగతి నలుగురికి వెల్లడయితే వచ్చిన చిక్కేమిటి? ఎటూ తెలియదూ? పేపర్‌ద్వారా అయితే సరియైన సంఖ్య తెలుస్తుంది, వదంతి ద్వారా అయితే అతిశయోక్తి అలంకారంతో సహా తెలుస్తుంది. నిజానికి, జన బాహుళ్యంలో అసంతృప్తి చెలరేగి వున్నమాట. ప్రజలకుచేసే సేవకంటె పత్రికలు ప్రభుత్వానికి ఎక్కువ సేవచేస్తవి, ప్రభుత్వానికి పత్రికలు జీతం బత్తెంలేని నౌకర్లుగా పనిచేస్తుంటవి.

మెత్తనివాణ్ణిచూస్తే మొత్త బుద్ధివేస్తుందట.

"హితవాద" మితవాదాన్ని, హితవుగా బోధించే పత్రిక, దాని మీదనా ప్రభుత్వం ఒంటికాలిమీద లేవవలసింది?

ఏపనిచేసినా పిచ్చిపనేనా? పిట్సులో గాంధీ, నెహ్రూ మాటలు వుండడం మహాపరాధంగా ఎంచి, అంతవరకు ఆ పిట్సు ముక్కను కోసివేయమని మద్రాసు సెన్సార్ ఆజ్ఞ! దేశానికి మేలుచేసిన ఒక మహనీయుణ్ణి తలచుకుంటామని జనం అంటే, అందుకూ అభ్యంతరమేనాయె!

ఇన్నిన్నివిధాలుగా ఇండియా రక్షణవట్టుంద్వారా జరుగుతున్నది.

ఇది మన ప్రభువులకు కొత్తగా వచ్చిన జాడ్యం కాదు. ఆదినుంచీవుంటున్నదే.... పుట్టినబుద్ధి....ఏదో అంటారే, ఇది అ బాపతు.

1870 నుండి 1879 వరకు అలన్ ఆక్టేవియస్ హ్యూమ్ ఇండియాప్రభుత్వానికి కార్యదర్శిగా వుండినాడు. ఈయన సత్యసంధుడు, స్వతంత్రుడు కావటంవల్ల కార్యదర్శిపదవికి అనర్హుడుగా పరిగణించబడినాడు. ఉద్యోగంలోనుండి హ్యూమ్‌ను తొలగించారు. భారతదేశమంతా అట్టుడికినట్లుడికిపోయింది. నలుమూలలనుండీ ఆందోళనప్రబలింది. పత్రికలన్నీ ప్రభుత్వంపై విరుచుకపడినవి. ససేమిరా, ప్రభుత్వం వెనుకడుగువేస్తే ఒట్టు!

ఆతర్వాత లిట్టన్‌ప్రభువు (అప్పటి వైస్రాయి) హ్యూమ్‌ను లెఫ్టినెంట్ గవర్నర్‌గా నియామకం చేస్తానన్నారు. (అప్పుడు చిన్నచిన్న రాష్ట్రీయ ప్రాంతాల గవర్నర్లను లెఫ్టినెంట్ గవర్నర్ అనేవారు)

శివ శివా! పగవాడికైనా ఒద్దురా తండ్రీ అనాకరి అనే పోరుకలో హ్యూమ్ వైస్రాయికి చెప్పి పంపించాడు.

ఆ వేషభాషలు, పటాటోపాలు, వింజామరలు అవన్నీ తనవల్ల కావని హ్యూమ్ తెలియపరచాడు.

ఎవరనుకున్నారీ హ్యూమ్? ఆధునిక భారత జాతీయోద్యమ ప్రపితామహులలో ప్రథమ శ్రేణికి చెందిన ముగ్గురు మూర్తులలో ఒకరు ఎ. ఓ. హ్యూమ్. మిగత యిద్దరు: సర్ విలియం వెడ్డర్ బర్న్, దాదాభాయి నౌరోజీ.

భారత రాజకీయాలు

ప్రభుత్వాలకు అధికారములుంటే గదా! వీటికి మాటికి రాష్ట్రీయ వ్యవహారాలలో గవర్నర్లు జోక్యం కల్గించుకుని, రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యం బూటకమే అని రుజువుచేశారు. అట్టిచో తిరిగి విసర్జించిన అధికారాలకే, వీరువారు ప్రాకులాడటం తగునా?

ప్రతిష్టంభన పరిష్కారం వాంఛనీయమేగాని, అధికారంలేనపుడు, పరిష్కారం పేరులో పదవుల ప్రాకులాడటం జాతి కంటకమే కళంక దాయకం. ఆహార సమస్య ఒకటేగాదు, ఇతరా దండయాత్ర గూడ యెదుర్కొవాలి. అందుకు కేంద్రంలో అధికారయుతమైన జాతీయప్రభుత్వం, రాష్ట్రాలలో గవర్నర్లకు జోక్యంవుండని స్వపరిపాలనఅవసరం. అది లేనపుడు సేనరక్షణ జయప్రదంగా కొనసాగ నేరదు అనియేగదా ఆగష్టు తీర్మానం హెచ్చరించేది.

మిస్టర్ మూర్?

భారత రాజకీయ వ్యవహారాలను ప్రత్యక్షంగా విలోకించుతున్న మూర్‌లాంటివారు, భారతీయులను హెచ్చరించే దానికన్నా, బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులనే యేల హెచ్చరించి లొంగదీసుక రాకూడదు?

కాబట్టి పరిష్కారం అనే పేరుతో పదవివ్యామోహంలో పడక, జాతీయవాంఛాసాధనకు సంసిద్ధులం కావాలి రాజకీయంగా. వేరొకవంక మనప్రజల నెదుర్కొన్న ఆహార సమస్యను పరిష్కరించుటలో వీలున్నంతవరకు పనిచేయాలి భారతీయవాదులు.

వచ్చేవారం

"కమ్యూనిస్టులతో కలసి పని చేయగలమా?" —కోలనార్.

భారత రాజకీయాలు

బెంగాల్ క్షామంలోకరువుసమస్య అనాటికానాటికీ వుగ్రరూపం దాల్చుచున్నదేగాని, తగ్గుముఖంపట్టే సూచనలు కనుపించటంలేదు. ఒక్క కలకత్తాలోనే ఆగష్టు 11 మొదలు, సెప్టెంబర్ 29 వరకు ఆసుపత్రులలో 1506 గురు మరణించారు. వీరుగాక అనాథప్రేత సంస్కారకసంఘాలవారు ఇదే కాలంలో 3303 శవ దహనాలు జరిపించారు. వీరుగాక యింకెందరు ఆకలిబాధకు ఆహుతియైనారో!

ఈ ఆకలిసమస్య ఒక్క కలకత్తానగరంలోనే గాదు బెంగాల్‌రాష్ట్రమంతటా వుగ్రరూపందాల్చింది. తూర్పుబెంగాల్‌లో బియ్యం కంట్రోలుధరకు 3, 4 రెట్లు పెరిగింది (మణుగు 60 మొ॥ 80 రూ.) ఢక్కాలో బియ్యంధర మణుగు 100 లకు పెరిగింది.

భారతదేశ రాష్ట్రములన్నింటిలోనూ, యెక్కువగా పండే రాష్ట్రాలలో బెంగాల్ ఒకటి. నేడు అటువంటి బియ్యంపండే బెంగాల్‌రాష్ట్రంలోనే బియ్యం ఇంతటి విపరీతపు ధరలకు విక్రయించబడుతూన్నదంటే, ఆహారసమస్య యెంతటి వుగ్రరూపం దాల్చిందో వూహించవచ్చు.

శ్యాంప్రసాద్ సూచన

పల్లెప్రాంతాలలోగూడ తిండిదొరక్క జనం, పొట్టనుచేతపెట్టుకొని పట్టణాలకువస్తున్నారు. ఆహార సమస్య పరిష్కరించువిషయంలో రాష్ట్రప్రభుత్వము చేయవలసిన విధులను సూచించుచూ శ్యాంప్రసాద్ ముఖర్జీ ఒక స్టేట్‌మెంట్‌ను అందించారు. అందులో ముఖ్యమైనవి. (1) రాష్ట్రంలోవున్న మ్యునిసిపాలిటీ, యూనియన్‌బోర్డులు గం 6000 అస్థిరతు, మున్ముందు పెట్టుమబడులనియ్యందొవ్వన రవాణా చెయ్యాలి. (2) ధాన్యం నిల్వచేసే దొంగవ్యాపారస్థులెక్కడయినా వున్నారేమో అని గాలించి పెరకాలె. (3) ఇతర రాష్ట్రాలనుంచి, విదేశాలనుండి గూడా ఆహారపదార్థాలు తెప్పించే ప్రయత్నాలు చెయ్యాలి. (4) మిలిటరీ అవసరాలు, యితర ప్రత్యేకావసరాల కంటూ నిల్వచేసియుంచిన దానిలో సగభాగం వెనువెంటనే వినియోగపరచాలి. (5) ఇదివరలో దొంగ వ్యాపారస్థులవద్ద గుంజుకున్న ధాన్యాన్నిగూడ ఐయటకు తేవాలి.

పంపిణీ విషయం

ఈ విధంగా సేకరించి తెప్పించి, మార్వాడీ వర్తకసంఘాధ్యక్షుడు యం, యల్, ఖేతాన్‌గారు సూచించినట్లు ఆరువేల మంది సమర్థులను అధికారులను "ఆహార పంపిణీ ఆఫీసర్లు"గా నియమించి, ప్రజలకుసరిగా పంపిణీచేసే యేర్పాటుచెయ్యాలి. ఈపని జరగటానికి, రవాణాసౌకర్యాలు వుండవని వెనుకాడరాదు. బెంగాల్ రాష్ట్రం శత్రువుదాడికి గురియైనపుడు మిలిటరీ దీక్షతో యెలాపని చేస్తారో, అలాంటి ప్రమాదమే సంభవించిందని భావించి, అంతటి శ్రద్ధతో పనిచేసి, ఒక వారం రోజులపాటు రైళ్లు, రోడ్లు, స్టీమర్, బోటు, ఇత్యాది అన్నిరవాణా విధానాలను, విధిగా, నిర్బంధంగానైనా సరే వినియోగించుకుంటే, అన్నిపట్టణాలకు ఆహారపదార్థాలు అందించవచ్చు, ఆ పిమ్మట క్రమక్రమేనా ఆయాపట్టణాలకు అదనపు రవాణాలు పంపవచ్చు.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కదలుతుందా?

ఈ సూచనలు రాష్ట్రప్రభుత్వం అమలు జరుపుతుందా? స్టేట్స్‌మన్ పత్రిక మాజీ సంపాదకుడు సర్ ఆర్థర్‌మూర్, ఆహార సమస్యను పరిష్కరించే విషయంలో ఐక్యతతో పనిచేయాలని సూచించుతూ "మిశ్రమ మంత్రి వర్గాలు" ఏర్పరచాలని, ఆవిధంగా హిందూ-ముస్లిం ఐక్యతా సాధన విషయంలో, అఖిలభారత దేశానికి, బెంగాల్ ఆదర్శప్రాయమై, రాజ్యాంగ ప్రతిష్టంభనా పరిష్కారమునకు మార్గం చూపాలని సూచించారు.

పరిష్కారం ఒనకూడునా?

మిశ్రమమంత్రివర్గాల ద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వ్యవహారాలు సాగించుకోగలం. కాని ఆ రాష్ట్ర

(కొరవ 4.వ కాలం పైభాగంలో)

నాటక ప్రదర్శనాలు ★ ★

— చిత్రగుప్తుడు

ప్రవేశము

మృతప్రాయమైన ఏ జాతినిగాని ఉజ్జీవింపచేయ గలిగింది వాఙ్మయము. అది దేశకాలపాత్రాలనను సరించి మారుచుంటుంది. నేటి మన వాఙ్మయము ఏ పురాణపు బూజుబట్టిన నరుకో. ఆనాటి దేశకాల పాత్రల ననుసరించి పుట్టి పెరిగింది. నేడు మనం దానిసలం. దానిసజాతి అన్నిటా వెనుకబడియుండడం స్వాభావికం. కావున నేటి వాఙ్మయంలో యీజాతిని ముందుకు నడిపే రచన కావాలె. అలాంటి కవి కుమారులు కావాలె.

నేడు ప్రదర్శిస్తున్న నాటకాలు చూడండి ఏ పురాతన కాలం నాటివో. అవి కేవలం ఆనాటి వినోదం కొరకు సృష్టింపబడినవి. అవినేటి కాలానికేమి తగి యుండలేదు. నేటి సంఘము, దానిలోని దురాచారాలు, వాటిని అధిగమించవలసిన అవసరాలు; సమిష్టిగా సంఘాన్నెదుర్కొంటున్న సమస్యలు, వాటిని దాటవలసిన మార్గాలు; రాజకీయంగా దేశం అనుభవిస్తున్న బాధలు, అవి విడిపోవడానికున్న చిక్కులు, వాటిని విడగొట్టడానికి మార్గాలున్నగు విషయాంపై నాటకాలు, సినిమాలు మొదలగు దృశ్య ప్రబంధాలు కావాలె.

నటకులారా! ఇకమీద కేవలం యీ చింతామణి, సారంగధర, చిత్రనళీయం, హరిశ్చంద్రల మీది మోజు తగ్గించి, నేడు దేశాన్ని, సంఘాన్ని ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలపై నాటకాలు వ్రాయించి, ప్రదర్శించి తమకూ దేశానికి ఉపకరించ చేతురని కోరుచున్నాము.

అనికేపల్లి రాయబారం

"రాత్రిగాని కానరా దులూకములకు
పగలుగాని కానబడదు మనకు
రాయబారి సంధిసేయుటకైపోవ
కాలమెద్దిపొందుగాదు తలప?"

24 తేది—ఇది రాత్రిపూట రాయబారమే. ఈ రాయబారానికి ప్రదర్శకులంతా స్వగ్రామీయులే. "గాజుల బేరం భోజనానికి సరి" అన్నట్లు కలెక్షన్ 60 రు, ఖర్చులు రు 60 రు సమ్మా సరిపోయింది. వినోదం కోసరం వేసిందే గాన ఆనందమే మిగిలింది. అదేచాలు!

ముత్తుకూరు బొబ్బిలి

25 తేది—మల్లమ్మాదేవి, వెంకట లక్ష్మిపాత్ర ధారిణులు తప్ప తక్కిన వారంతా ఆవూరి నటకులే,

రంగారావు పాత్ర కరణం ఆదిశేషయ్య ధరించారు. పాతచెయ్యి. నటనా గాన మాధుర్యాలు ప్రశంసనీయములే. వెంగళరాయుడు అన్నిటా ఆదిశేషయ్యకు తమ్ముడైనా ఒడ్డు పొడుగులో మాత్రం అన్నగానేవున్నారు. పాపారాయుడు:—ఈ పాత్ర ను బొబ్బిలి ప్రాంతీయుడున్నూ, ఇక్కడ యక్సైజు ఇన్స్పెక్టరుగనున్న పాత్రోగారు ధరించారు. వేమూరు జగ్గయ్యను పిలవనిలోటు ఏ మాత్రమున్నూ కలుగలేదు. ఈ కోలాహలానికి రంగూనులోవున్న జపాను మిలిటరీ దళంగూడ దద్దరిల్లి పోయివుంటుంది. మల్లమ్మాదేవి పాత్ర పురవ్ కాంతాదేవి (మదేరావుపేట) ధరించింది. గానము విజయరాముని గానంతో మూర్ఛిల్లింది. నటనా విశేషాలు ఏదో "ఉదరనిమిత్తం బహుకృత వేషం" లో చేరినవే. దాని వెంకట లక్ష్మిపాత్ర నిడిగుంట పాలెం స్వగ్రామవాస్తవ్యురాలు లలితాదేవి ధరించింది. పాపం! పొట్ట జరగని వ్యాపారం, తక్కిన నటకులు బాగానే నటించారు.

కొత్తపంగల్లు—గయోపాఖ్యానం

25 తేది—అంతా గ్రామస్థులే, కొత్తగా యీ రాళ్లను గనిలోనుండి తీసి సానబట్టి మణుల క్రింద తీర్చింది పి. యస్. శాస్త్రీగారట. "ఘనిసమోగ్యమైన పుటుఘంటాకుడులేదు. కూర్పు నాటకాంతె గొడవ గాక" అన్నారు పెద్దలు. తీన కల్టక ముందు అన్నీరాళ్లె. అదీగాక వీరు వృత్తి నటకులు గారు. ఏదో వినోదార్థం. కోరి పొందాలానే దాని కంటే యిదేమేలు గద! కావున యిట్టి నటకులు విమర్శాతీతులుకారు. ప్రోత్సాహించతగినవారు గూడా. నాటకం రుచిగానే వున్నదని ప్రదర్శించిన నటకులే వప్పుకుంటున్నప్పుడు ఇక మీ కెందుకిక బెంగ?

కడప — ప్రేమలీల

25 తేది—కడప అమెచ్యూర్సువారి ప్రేమలీల. ప్రధానపాత్ర మన దేవీ కామాక్షిగారిది. ఇతరజిల్లాల నుండి ఆడతారలను మనం దిగుమతిచేసుకుంటుంటే మనజిల్లానుండి కడపవారు మన తారను దిగుమతి జేసుకోవడం గమనార్హం. "తమయూరి తపనితనమును, తమ బిడ్డల విద్యపెంపు, తమ సతిరూపుఞ, తమ పెరటిచెట్టుమందును" ఎవ్వరూ లెక్కచేయరు. మన కవికోకిల దువ్వూరు రామిరెడ్డిగారి కవిత్వ భావ మాధుర్యాన్ని యింగ్లీషులోకి భాషాంతరీకరించి అమెరికా రసజ్ఞులు తలలూపారన్నంతవరకు మనం మాత్రం గుర్తించగలిగామా? కావున మన తార గూడా కడప కలెక్టరు బహూకరణానికి అర్హత సంపాదించిదంటే మనమూ గర్విస్తాం.

ఈమెకు రానుపోను యింటర్‌క్లాసిచ్చి, ఒక సర్వెంటుకుగూడ ప్రయాణవ్యయమిచ్చి, రు 65 లు దక్షిణ యివ్వారనేదే యీమె పెద్దతార అనేదానికి నిదర్శనం. మళ్లీఇదేనాటకంలో, యిదే 15 తేది, యిదే కడపలో, యిదే కలెక్టరుసమోలం, యిదే కామాక్షి దేవిగారు ప్రధానభూమిక ధరిస్తారనేదీగూడ ఈమె ఉత్తమ నటకురాలనేదానికి నిదర్శనం. ఇతి పాగర్తా ధ్యాయః—

నెల్లూరు రౌతీ

27 తేది—సంతపేట మిత్రమండలివారిదీ ప్రదర్శనం. రౌతి కృష్ణాపట్నం సాల్టుకొఠారునుండి దిగుమతి. వీరు "పానీయంబులు త్రావుచు కుడుచుచు భాషించుచు హాసలీలావిన్యాసంబు" లతో—"చవి యెరుంగరు, నాట్యంచునవి యెరుంగరు, తృప్తియేరీతినుండెనో" ప్రేక్షకి? దేమునికే యెరుక!

అన్న పూర్ణపాత్ర: రాలూకే వంగోల్, వొంజే అమ్మనద్రోల్ వాస్తవ్యురాలు, ఆడకులం, నాట్యంవల్ల జీవనం, ఆమె తల్లిగారికుమార్తె చిరంజీవి సౌభాగ్యవతి నగరాజకుమారిగారు ధరించారు. చేలోలు పొగాకంత మేలుగాకపోయినా, పాటాకంత ఘాటు లేకపోయినా. దొరపొగాకంత ధర బిళక్కపోయినా జాడురకంమాత్రంగాదు అన్నారు చుట్టల్‌తాగుతున్న కడా బెంచివారు.

జయరాం, గంగారాములు వెంకటగిరిఅడవి దిగుమతి. దశాబ్దికాల్లో రైసెన్సులేని పులులని జూదామన్నారు హిందూ ప్రేక్షకులు.

ఇహ బోటల్ ఎఫెక్టు ఎలా వుంటుందో నే చెప్పాలెనా?

నెల్లూరు — వరవిక్రయం

28 తేది—ప్రదర్శనం బెంగాలు క్షామనివారణ సహాయార్థం. అందరూ యీ వూరివారే. అయిన ఖర్చులు నటకులు భరించి వచ్చిన కలెక్షనులో ఒక దమ్మిడీగూడా ఖర్చుల క్రింద మినహాయించుకోకుండా నిధికిపంపి ఆదర్శప్రాయులైనారు—

ఇక నాటకం:—సాయంత్రం 7-30 గంటలకు ప్రారంభించి రాత్రి 12-30 గంటలదాకా నాందీనుండి భరతవాక్యందాకా ఒక్క అక్షరంగూడా తప్పిపోకుండా పుస్తకంలో వున్నదున్నట్లు నప్పచెప్పినారు. ప్రేక్షకులు వెంకటగిరి డిక్రీలమాదిరి నల్లబడార అనుభవిస్తూగూడ ఓపికతో, చివరదాకా ఉన్నారంటే నటకులకంటే ప్రేక్షకులనే నేను అభినందిస్తున్నాను. కమలపాత్రధారిణి సుశీలాబాయి చక్కగానే నటించిందని ఫస్టుక్లాను ప్రేక్షకుడు చెపితే, సెకండుక్లాను బలపరిస్తే, థర్డుక్లాను అనువదిస్తే, ఫోర్తుక్లాను బలూపించి.

నెల్లూరు — చింతామణి

4 తేది—అబ్బే! రాత్రి 12 గంటలకు నాటకం ప్రారంభం కావడం, తెల్లవ 4 గంటకు భరతవాక్యం ఏమీ హర్షింపదగిందికాదు—

అష్టల్లలో జోగినాథం, సుబ్బారావు, మోహినీలు రాలేదు. బరాబరా పేర్లు ముందుప్రకటించడం, చివర నిముసంలో ఆశాభంగం కలగడం విచారణీయం—

నాటకం సమిష్టిన రక్తిగట్టలేదు. తీర్థానికి తీర్థం, ప్రసాదానికి ప్రసాదంగా వుండిపోయింది. కామినేషన్ సరిపడి అందరు ఎవరెవరి పాత్రలను వారు చక్కగా నిర్వహించినపుడే నాటకం రక్తిగడుతుంది. అనుకున్న సుబ్బిశెట్టి రాకపోవడం, వస్తానన్న రాధ ఎగగొట్టడం, వచ్చిన బెల్లంకొండశాస్త్ర మట్టికొండగా మారిపోవడం. ఇక ఒక్క చింతామణితో నాటకమంతా రక్తిగట్టాలంటే ఏలా సాధ్యమో చెప్పండి మరి! అందువల్ల రధంబడింగె.

ఇక వ్యక్తిరూపేణ చూస్తాం—

చింతామణి బుష్యేంద్రమణి—భావస్ఫురణ, నటనా కౌశలం, గానమాధుర్యం, ఈమెకు వెన్నతో పెట్టినవి. నేటి ఆంధ్రతారలలో ఇంతమాత్రం స్టేజీమీద సర్వతోముఖంగా నటించి మెప్పించగలిగిన మరో వ్యక్తి కానరాలేదు, స్వప్నమున కృష్ణసాక్షాత్కార ఘట్టమున అనుభవించిన రసానుభూతి తన్మయుల జేసినది.

బిల్వమంగళ—బెల్లంకొండ సుబ్బరావు. పాపం! పెద్దవాడైపోయినాడు. అవ్వను బట్టుకొని వసంతాడినట్టు ఇంకా యీ రాతనుబట్టుకొని వసంతాలాడం మనతప్పు—

భవానీశంకరం ప్రభాకరరావు—రానురాను సంగీతం రుచిగానే మారింది. చింతామణి క్రీగంట జూచేయనీయకపోయినందున కాబోలు లజ్జాకరపోయినాడు.

సుబ్బిశెట్టి—బంగురు వెంకటసుబ్బయ్య. ఈయన తాత్కాలికపు పెళ్లికొడుకు. విమర్శ కెడమీయని విషయం.

దామోదరం—ఈపాత్రను బాలకవి మైసూరు చంద్రశేఖరం చమత్కారంగా నటించాడు. మాధుర్యంగా పాడాడు. పాపం! ఇది ఇంతాకాలం ఎవరి కంటబడకుండా సింహపురి అరణ్యంలో కను మొంగియున్న గులాబిమొగ్గ. చేయూతనిస్తే యింకా రాణిస్తుంది.

రాధ—అనుకున్న పెండ్లికూతురురాలేదు. పీటల మీద పెండ్లి తంగ్నంగాకుండా సమయానికి ఒకాళ్లో వెతుక్కొచ్చిన దుహిత.

చిత్ర— జిహ్వామ్రేడిత అంజనీబాయిదాస్సు ఒకపాటిగా వుంది.

శ్రీహరి సూరవరపు వెంకటేశ్వర్లు—మహా చమత్కారం, చక్కని విజ్ఞానం, తత్కాలోత్పన్న ప్రతిభ, గ్రామ్యగీతిక, ఏమి రాణించినా రాణించినవి. స్థానం బంతిలో కూర్చోబెట్టవలసినవ్యక్తి. శ్రీ పాత్రకు ఎంతైనా ఒప్పిన విగ్రహం.

అల్లని ప్రధాన నాయిక పాత్రకు తెస్తారేమో? కొంప మునుగుతుంది. వయస్సునుబట్టి వేషం నిర్ణయించండి.

ఇప్పటికే దీర్ఘమైంది ఇక శలవు.

ఆంధ్ర సభ

ఈనెల 3 వ తేదిన "చిత్రనళీయము" ప్రదర్శిస్తాము అని కొందరి మిత్రులకు ఆహ్వానము పంపి వున్నాము. వర్షాటంకమువల్ల ఆ తేదిన జరుగుటకు అభ్యంతరము ఏర్పడినది. కావున ఎప్పుడు ప్రదర్శించేది ముందు తెలుపుతాము. క్షమించేది.

పి. ఆర్. కృష్ణయ్య సెక్రటరి

నెల్లూరు బజారు ధరలు.

మొలగొలుకులు	పుట్టి 1-5	రు 195-0-0
రాగులు	..	185-0-0
జొన్నలు	..	210-0-0
సజ్జలు	..	225-0-0
ఉలవలు	తూ॥ 1-5	రు 11-12-0
పిల్లిపెసర	..	8-8-0
పెసలు	..	14-0-0
బంగారు	సవర (మద్రాసు)	రు 53-0-0
వెండి	తులం ..	1-4-0

యుద్ధము

రష్యాలో 80 రోజులుగా, జర్మను సైన్యాలను తరుముకుంటూ, వస్తున్న రెడ్ ఆర్మీ యింతవరకు 200 మైళ్లు పురోగమనం చేసింది. ఇంతలో, వర్షాలు ప్రారంభమై, సైట్ రష్యాలో యుద్ధరంగమంతా, బురద బురద అయిపోయింది. దీనికి తోడు డ్నీపర్ నది ఒడ్డున నిలబడి పోరాడాలనే జర్మను పట్టుదలగూడా, యుద్ధపు ఉధృతానికి తోడ్పడుతుంది.

ప్రస్తుతం రష్యను సైన్యాలు కీవ్, స్మోలెన్స్కులకు మధ్యంలోవుండే గోమెల్‌పట్టణ, స్మోలెన్స్కుకు వాయవ్యంగా, పోలెండు ఈశాన్య సరిహద్దుకు అతి సమీపంలోవున్న విటబెస్కనగరంవద్దను, మొగిలేవ్ నగర పరిసరాలలోనూ, జర్మను సైన్యాలతో తీవ్ర పోరాటానికి తలపడ్డాయి.

ఈమూడు నగరాలు, జర్మనులు నిర్మించుకున్న డ్నీపర్ రక్షణశ్రేణిలోని ప్రధాన స్థావరాలు. ఇవి పోగొట్టుకుంటే, రష్యన్లు డ్నీపర్‌నది దాటి, యింకా వెన్నంటి తరుమగలరు. అంతపని జరక్కుండా, డ్నీపర్ రంగంలోనే నిల్చిపోరాడాలని జర్మన్లు ఆశించుచున్నారు.

ఇటలీ రంగం:—ఇటలీ, తూర్పుతీరంగంలోని ఏడ్రియాటిక్ సముద్రరేవు పట్టణమైన టెర్మోలీలో మిత్ర సేనలు దిగి, పడమరగా ఆరుమైళ్లు రోమ్‌వైపుకు పురోగమించినవి.

నేపుల్సును జర్మనులు ఖాళీచేయటంతో నగరంలోకి మిత్ర సైన్యాలు చేరాయి.

ఒక వంక టెర్మోలీనుంచి రోమ్‌వైపుకు పురోగమించటం, పశ్చిమ దిశన కాలోర్నెనదిని మిత్ర సేనలు దాటటం, నేపుల్సు ఆక్రమించుకోవటం.... వీటినిబట్టి చూస్తుంటే, వోల్టర్నోనదివద్ద జర్మనులు నిలచి పోరాడగల అవకాశాలు తక్కువగా కనిపిస్తాయి.

క్యాలో, రోమెల్, కెస్సెల్‌రింగ్ సేనలుకలసి, మిత్ర సైన్యాలగాలన్నిటితో రోమ్ పరిసర మైదానంలో ఘోరయుద్ధానికు తలపడవచ్చు.

చైనా రంగం:—ఆగ్నేయ చైనాలో అంచే, చికియాంగ్ రాష్ట్రి ఉత్తరభాగంలోను, కియాంగ్సూ, ఆన్హవే రాష్ట్రాలలోని దక్షిణభాగాలలోనూ జపాను సైన్యాలు కొత్తదండయాత్రలను ప్రారంభించాయి. చైనా సేనలు నూంచెంగ్‌తో సహా చాలా పట్టణాలను వదలు కోవలసి వచ్చింది.

భావి యుద్ధ గమనం:—1. నీపర్ నదివద్ద రష్యాలో పెద్ద యుద్ధాలు.

2. అట్లాంటిక్‌లో జర్మను యుబోట్లు నూతన పరికరాలతో మళ్లీ తలయెత్తుట.

3. ఇటలీలో, రోమ్ మైదానంలో కేంద్రీకృత ఘోర యుద్ధాలు.

4. చైనాలో తీవ్రయుద్ధాలు.

5. ఇదే సమయంలో ఇండియా (బెంగాల్) నుంచి, సిలోనునుంచి మిత్ర సేనల విజృంభణ. బెంగాల్‌నుంచి బర్మాలోకి చొచ్చుకపోయే దానికి ముందుగా, నౌకాబల సహాయంతో అండమాను దీవుల పట్టుకోవటం చాలా అవసరమని, పలువురు అభిప్రాయపడడం, నౌకా యుద్ధ ప్రవీణుడైన మౌంట్ బాటన్ ఆసియా కమాండరుగా నియమించడం, యీ అవసరాన్ని మిత్రనాయకులు గుర్తించారనుటకు దోహదమిస్తున్నది.

ఏమైనా, యూరప్ రంగంమీదనే దృష్టిని కేంద్రీకరించి, జపాను వారిపై పడకుండా వుండేట్లయితే, జపాను తన బలాన్నంతా కేంద్రీకరించి బలుపు. అప్పుడు "గోటితోపోయే దానికి గొడ్డలిప్రయోగం" జరపాల్సినంత ప్రమాదం ఏర్పడుతుందని పలువురు హెచ్చరించు చున్నారు. ఏమి జరుగునో ముందు చూడాలి!

— విమర్శకుడు —

దేశముక్తి

"అయ్యా!

నెల్లూరునందు తే 6-9-43 దీ ప్రదర్శింపబడిన దేశముక్తి నాటకమునుగూర్చి మన్ను నిర్దేశించి నా విషయముగా కొంత అపోహకు ఎడమిచ్చు విమర్శను తాము ప్రకటించియున్నారు. ఈ నాటక ప్రదర్శన మందలి గుణదోషములను గురించి నేను స్వయముగా తమతో చర్చించినది లేదు గదా! అట్లుగాక నా పరోక్షమున ఎవ్వరేని నా విమర్శగా తమకు చెప్పియున్నచో ఆ మాటలు నిరాధారములని వినయ పూర్వముగా మీకు విన్నవించుచున్నాడను. దేశముక్తి నాటక సంబంధమగు దర్శకత్వమునందు నేనును పాల్గొన్నవాడను గాన, తన్నాటక ప్రతికూల విమర్శనలకు ప్రత్యుత్తర మీయవలసిన బాధ్యత నాకు గూడ ఉన్నదని మీకు ఎఱుక పఱచుచున్నాడను. క్షమింప ప్రార్థన. —కె. నారాయణరావు నాయుడు"

పై నాటకాన్నిగూర్చి తామునగాని, మరొకరు గాని తెప్పించలేదు. అట్లు చెప్పియున్న ఆ యభిప్రాయమునే ప్రకటించి యుందుము గదా!

నాటకాన్ని మేము స్వయముగా దర్శించ నందును తాము నడిపినవారు, చూచినవారు, చెప్పదగినవారు గనుక తమ్మును అడిగితే తెలుస్తుంది అనేభావంతో వ్రాసిన చలోక్తేగాని అన్యంగాదు. కావున తామునగాని అన్యులుగాని అపోహపడవలదని ప్రార్థన.

* * *

పామూరు సబ్‌యిన్‌స్పెక్టరు అబ్దుల్‌ఖాదర్‌గారి అత్యాచారాలనుగూర్చి కట్ట క్రింద పల్లె రైతులు కొందరు పైవారికి అర్జీలు పెట్టాము విచారణకు రాలేదని ఆందోళనపడుచు మాకు వ్రాస్తున్నారు. అట్టి అర్జీలు ఎక్కడా గతిలేదు. ఈవేళ గాకపోతే రేపైనా విచారణకురావా, ఎందుకీ అనవసర ఆందోళన?

* * *

మోపూరు, యల్లాయపాళెం, గ్రామాలలో పార్టీలున్నవి. రెండుచోట్ల యిరుపక్షాలమీద సెక్యూరిటీ కేసులు పెట్టారు. మోపూరు కక్షలు రాజీ లౌతున్నట్లు వింటున్నాము. అట్లనే యల్లాయపాళెంవారు గూడా రాజీ పడరాదా? జామీను కేసులలో పెద్ద చిన్న తారతమ్యం లేదు. ఇరుపక్షాలమీద మోపుతారు. ఇందులో ఎవరికి మాత్రం గౌరవమేమున్నది?

ఈ కేసులో బండిపాటి సుబ్బరామిరెడ్డిగారు రక్తపోటుతో వున్నారనీ, 6 మాసాలదాకా కోర్టుకు హాజరు కాజాలరనీ జిల్లా డాక్టరంతటివారు సర్టిఫికేటుయిచ్చారట.

"నీటిపల్లమెరుగు నిజముదేముడెరుంగు విశ్వదాభిరామ"

ఈ ప్రసక్తితో మా కెందుకు? రాజీ పడమనేదే మాగట్టి సంహో.

* * *

నెల్లూరు హిందూ మహాసభవారు దసరా ఉత్సవములు కాలేజీలో జరుపుకొనుటకు కమిటీవారు మొదట అనుమతించి తర్వాత మొగించారని సభవారంటున్నారు. ఆ వివరాలేమిటో ప్రెసిడెంటుగారు ప్రకటిస్తే బాగుంటుంది.

* * *

కాలేజీ కమిటీ సభ్యుల ఆయుః పరిమాణం పూర్తై 6 తో పరిసమాప్తమైంది. ఎందుకోసం పరిక్షాళనపడం లేదో పాతవిద్యార్థి సంఘంవారు సంజాయిషీ చెప్తారా?

* * *

బరెడ్డిరు దే బౌరగారికి పెద్దమ్మవారో చిన్నమ్మవారో పూని కొంచెం నెమ్మదిగావుంది.

మన పోలేరమ్మలు అంకమ్మలు పెళ్లి బోరింతు గూడా బోస్తవా అని ఒక చాదనుడంటాడు.

* * *

అనారి కరణాలయ భవన నిర్మాణ ... మహోత్సవము! ఈ దినం శ్రీ ... రెడ్డిగారిచేత జరుపబడునని అధ్యక్షిత ...

* *

కావలియారు వద్దమిబ్జా భాగస్తుడు మాదిలంగయ్యగారి అల్లుడు సుబ్బరాయుడనే యువకుడు జోగిపల్లె గనివద్ద 1 తేది రాత్రి పసం ప్రాద్దుకు అకస్మాత్తుగా చనిపోయినాడని వార్త. తుపాకీ-అత్మహత్యని కొందరు, పాము గఱచినదని కొందరు అంటున్నారు. కారణమేదైనా మరణించింది మాత్రం నిజం.

* * *

వర్దాటంతరంవల్ల తే 7 ది నెల్లూరుకు రావలసిన గవర్నరు అత్మయిజాదు కొంతిరామమూర్తిగారు రాలేదు.

* * *

ప్రజాసేవ సంపాదకులు చూరి సుబ్బరామయ్యగారు శరన్నవరాత్రి మహోత్సవసందర్భమున 7 తేది సా॥ 5 మ్మంది బడహారములతోడను, తియ్యటి కే వీడు లోడను ఉపాహారవిందు జరిపిరి. శ్రీమతి సుబ్రహ్మణ్య కుమారి యిత్యాది పుర ప్రముఖులు పలువురు విచ్చేసిరి.

* * *

3 రోజులుగా ఎడా తెరిపిలేకుండ ఆకాశం యాటు బడ్డట్టు వర్షిస్తున్నది.

	అంగుళ సెంట్లు
వర్షం నిన్న పగలు	1—37
గత రాత్రి	4—87
మొత్తం	6—24

అంటే గత పగలు రాత్రి కలిసి అరఅంగాలిక పదును వర్షించిందన్నమాట.

సంగం పెన్నానది అనకట్ట మీద 4½ అడుగులు నీళ్లువున్నవి. ఇంకా హెచ్చుతున్నవి.

	అడు. అంగు.
కలిగిరి చెర్వు	21—4
సర్వేపల్లి చెర్వు	6—8
నెల్లూరు చెర్వు	12—7

నీట్లున్నవి.

నెల్లూరువద్ద పెన్నలో 3 పడవలు వేస్తున్నారు. నిన్న ఒకపడవలో 138 మందిమనుష్యులు, సారాయి పీపాలు, బియ్యంమూటలు వెండు ఎక్కించారనీ అపడవ నరిపడ్లోకిపోయి అవతలకుపోలేక తూర్పుగా ఒకమైలు కొట్టుకపోయి దేముడి ధర్మాన ఎట్లనో ఎక్కిన రేవుకుచేర్చారనీ తెలుస్తుంది. పడవ నడిపేవారు పూర్తిగా త్రాగినారట. పోలీసులు చెక్ చేయకపోతే గత సంవత్సరంమాదిరి ప్రమాదం సంభవించవచ్చును.

* * *

ఓబిలి పిచ్చిరెడ్డి పురప్ పెళ్లకూరు కోదండరామిరెడ్డిగారి పుత్రుడు రామలింగారెడ్డిగారు గత 19 తేది అకస్మాత్తుగా చనిపోయినారని తెలుపుటకు విచారపడుచున్నాము. వారికుటుంబానికి మాసానుభూతి.

పాపం! వృద్ధాప్యంలో పిచ్చిరెడ్డిగారికి తిప్పలు తప్పకపోవడం విచారకరం.

నాయుడుపేట వాడ్డు వీరికి యింజక్షన్లు యిచ్చిన తర్వాతనే యీవ్యాధి ప్రకోపించిందట. ఇది వ్యాధి ప్రభావమా? లేక యింజక్షన్ల ప్రభావమా?

* * *

డిటెన్యూగా వున్న బ్రంతురోడ్డు ప్రొప్రయిటరు ముక్కరాజ గోపాలరావు 15 రోజుల పెరోలుమీద 20 తేది విముక్తిపై వచ్చి వెళ్లిపోయిరి.

* * *

రాజవీధి రామానందిరంవద్ద సాయిబాబావుణ్యతిథి మహోత్సవం జరుగుచుంది. శనివారం (రేపు) ... అన్నదానం, కుష్టురోగులకు వస్త్ర ...

* * *

చిన్నిరెడ్డిపాళెం వాస్తవ్యులు కృష్ణారెడ్డి రామిరెడ్డిగా ... వార్తలో తర్కిపైవచ్చి, దేశి కాగితం ... ప్రస్తున్నారు. కాగితం బాగున్నది. దిమ్మపైన ... 1.4 రూ 18 లు ఖరీదు. ఈ కాగితపు కర్మక దినాలలో, యీలాంటి దేశి పరిశ్రమను ప్రోత్సాహించవలసి యున్నది గదా!

⪢ గ్రామ సీమలు ⪡

కాళహస్తి సత్రం.

శ్రీచేకొట్టి వెంకట్రామశెట్టిగారు కట్టించిన సత్రపు ప్రవేశోత్సవం 14.10.43 తేదిన జరుగును. దాతకు మా సాదరాభినందనలు. యాత్రికుల పక్షమున కృతజ్ఞతాభివందనలు చెప్పుచున్నారము. —యం. వి. సుబ్బయ్య.

సూళ్లూరుపేట

గత 28 తేది పంచాయతీబోర్డు అధ్యక్షుడుగా అరవభూమి రామచంద్రారెడ్డిగారిని ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకొనిరి. ఐకమత్యముయొక్క మహత్తు యిదేగదా పంచాయతీ! —ఒ. వి.

నోట్లను ఎలుకలు తిన్నవి

శిద్ధవరం(పక్క)తాతువారిపాళెంలో (కోటప్రాంతం) బాసా పోలయ్య అనే రైతు ఎద్దులు, బండి, కొనుక్కొందామని రు 300 లు అప్పుచెచ్చి గుడ్డలోకట్టి తాటాకులపెట్టెలో దాచాడు. ఒకనాడు చూడబోతే ఆ మూడువందల రూపాయలనోట్లు ఎలుకలు తిని కూర్చున్నవి.

ఎలుకలుగూడ ఇన్‌ఫ్లేషన్ (హెచ్చునోట్ల చలామణి వర్ధన) బాధనుతగ్గించుటలో సాయపడ్డందుకు ప్రభుత్వంగూడ హర్షిస్తుంది కాబోలు? —ఒ. వి.

సర్వేపల్లి వార్తలు

లసుపత్రి నిద్రబోయి మూడుమాసాలైంది. ఇది కుంభకర్ణుని నిద్రా? లేక దీర్ఘనిద్రా?

సర్కారువారు యుద్ధరాళ్లవిషయంలో పెద్దరైతులను బాదిస్తే, పెద్దరైతులు పేదరైతులను పీడిస్తున్నారు.

సారాయికి గిరాకి జాస్తవల్లా పేద బిక్కిసిల్లకు మత్తుకుంటున్నారు. ఇంట్లో పెళ్లాం బిడ్డలు బూటిలేకపోతే, తాగుబోతుమొగుళ్లు తాగుడు చేస్తున్నారు. కాంగ్రెసుగవర్నమెంటున్నా మరోసంవత్సరం బ్రతికివుంటే యీ జిల్లాలోగూడా త్రాగుడు దాదాపు బొయ్యేది—కర్మ!!

సర్వేపల్లి-ముత్తుకూరురోడ్డు చాలా అబంధంగా వుంది. గోయిందయ్య జస్టీసుపాదారు. యీప్రాంతం ఎవ్వరు రాపు కాబోలు?

మస్తుగా వర్షమంతే పూర్వోనే బియ్యం దొరక్క అవసకారుతున్నారు. ఇక వానప్రాంతాలెట్లున్నవో? —ఒ. వి.

బాలిరెడ్డిపాళెం ప్రాంతం

తూసిలిచెర్వు క్రింద కుంటసముద్రంలో మునిగిన రైతులుగూడా యుద్ధ రాంక్షలలోనే శక్తిలో ఉన్నారా చెప్పండి? మా బాధలు మొలగనూరు మునసబుకు మాత్రం తెలియవంటారా?

మూడు రోడ్లు పుంటిగూడా, బస్‌సర్వీస్ నడిచేదిగూడ ఏమిలాభం? 17 వ మైలు 3.4 ఫర్లాంగుల మధ్య రోడ్డులో నడుములోతు నీళ్లన్నందున బస్ ఈ ప్రక్కనే నిల్చిపోయె. జిల్లాబోర్డు దొరగారికి యీ బాధలు తెలియవు కాబోలు? మిలిటరీ లారీలకు గూడ యిది యిబ్బందే. దయచేసి కాజ్‌వే అయినా కట్టించడం అవసరం.

కిర్బనాయిల్ కఱవు:—ఎన్నిటికని ఏడవను? ఎన్నిమార్లు రాయాకా అధికార్లవద్ద మొత్తుకున్నా యిదిగో! అదిగో! కలిగినమ్మ గాదెకిసేబద్దటికి లేనమ్మకు ప్రాణం బోయినట్లుంది. —ఒ. వి.

కృష్ణాజిల్లా జాతీయవిద్యార్థిమహాసభ.

23, 24 తేదులందు పామర్రులో జరుగును.

ప్రతి 20 మంది ప్రాథమికసభ్యులకు ఒక ప్రతినిధిచొప్పున అన్ని ప్రాథమికసంఘాలు తమ ప్రతినిధులను పంపాలని, ప్రతినిధిరుసుము రు 1-0-0 అని ఆహ్వాన సంఘంవారు వ్రాయుచున్నారు.

• • •

సెప్టెంబరు 28 తేదీన గోపాల గ్రామ జాతీయ యువజన ... సభ్యులు శ్రీ తామినేని విశ్వనాథం అధ్యక్షతన ... దేశమై గ్రామసంఘము పాపు ... అధ్యక్షులుగాను, కుప్పల ... కార్యదర్శిగాను, మరి యిరువురిని ... ఎన్నారు ... వి. యస్. ఆర్. కృష్ణయ్య ... నాయకత్వమున స్థాపించినారు.

గాంధీ జయంతి

అరెస్టులు

మధుర	20
కృష్ణా	10
మద్రాస్	1
నెల్లూరు	1
బొంబాయి	3
సింధు హైదరాబాద్	56

ఇంకా చాలాచోట్లనుండి, పట్టణాలనుంచి వార్తలే వెరలేదు. బెంగుళూర్ కంటోన్మెంట్ ఏరియాలో ఉత్సవాలు నిషేధించబడ్డాయి. కానీ విశేషమేమంటే అదే బెంగుళూరుమ్యునిసిపాలిటీవారు గాంధీజయంతి సందర్భంగా పాకీవారికి అన్నదానం జరుపుటకై రు 500 లు కాంక్షణచేశారు.

పాలఘాట్‌లో ఉత్సవాలు, సభలు వగైరాలను నిషేధించారు.

తుత్తుకుడిలో వుత్సవాలు, సభలేగాక, అన్నదానం, పటాల ప్రదర్శనం, పోటీలుగూ నిషేధించి వరకాసంలు అంగడిముందు వేయబడివున్న పలవసంచిరి. ఉండాలనుగూడ పూడిటీయమని పుత్తడిపుచేశారు సబ్‌యిన్‌స్పెక్టర్!

మద్రాస్, బొంబాయిలలో గాంధీజయంత్యుత్సవం సభలు నిషేధించారు. జనా 75 గంటలు విరామంలేని సూత్రయజ్ఞం జరిపారు బొంబాయిలో. బొంబాయి చరఖాసంఘం ఇదివరలో నూరే జయంతికి అమ్మనంత అధికంగా, అంటే 50 వేల రూపాయల విలువగల ఖద్దరును, ఒక్కరోజులో అమ్మారు.

మనజిల్లాలో నాయుడుపేట, చినచెరుకూరు మున్నగు పలు గ్రామాలలో జయంత్యుత్సవాలు జరిగాయి.

• • •

మొత్తంమీద దేశమంతటా పలుచోట్ల గాంధీ జయంత్యుత్సవాలు జరుపరాదని నిషేధించినా ప్రజల హృదయఫలకములలో నాటుకుపోయిన భారతభాగ్యవిధాత బాపూజీపై భక్తిని తొలగించలేకపోయారు అని యీ జయంతి రుజువుచేసింది.

నోటీసు

నెల్లూరు పెద్ద బజారు కాపురస్థుడు కొవ్వూరి వెంకయ్యయున్న బక్కోట్లుల బాషా సాహెబున్నూ వారు వల్ల తెలియని స్థితికల్గించి కొన్ని వట్టి కాగితములమీద వావేలిముద్రలు వేయించుకొనియున్నారు. ఈసంగతి పోలీసువారికికూడా రిపోర్టు చేయబడియున్నది. ఇట్టి కాగితములపై వారు ప్రోనోట్లు, దాఖలు, అగ్రిమెంటులువగైరాలు సృష్టించుటకున్ను అట్లు సృష్టించి వాటిని యితరులకు ట్రాన్సువరు వగైరాలు చేయుటకున్ను వారు సిద్ధపడవచ్చును అట్లు సృష్టించువారున్ను వాటిని ట్రాన్సువరులు వగైరాలు చేయించుకొనువారున్ను నష్టకష్టముల పాత్రులగుదురు అని యిందు మూలముగా యావన్మందికి తెలుపడమయినది. గొలగమూడి కాపురస్థుడు బోరాపు రంగయ్యగారికి నూటయాభైరూపాయలకు వ్రాయించి యిచ్చిన ప్రోనోటు తప్ప యింకెవ్వరికి యీ దినం వరకు నేను యేలాటి బాకీయున్ను లేను.

ఏమదుగుంట 7—10—43 — గుమ్మడి శేషయ్య

నెల్లూరు పర్మినెంట్ ఫండ్ లిమిటెడ్

ఇండ్లమీద అప్పులివ్వబడును.

నెల్లూరు, గూడూరు, కావలి, గ్రామముల లోని యిండ్ల ఆధారంమీద అప్పులివ్వబడును. కావలసినవారు వివరములు ఆఫీసు పనివేళలయందు తెలుసుకోవచ్చును.

నెల్లూరు. 6—10—43. — బి. ఆదిశేషయ్య, సెక్రటరి.

వార్తాలహరి

«నిరమిక్» అను 18 వేల టన్నుల బ్రిటిష్‌నౌక 1942 నవంబరులో ఇంగ్లండునుంచి ఆస్ట్రేలియాకు వయనమై వెళ్తూంటే శత్రువులచే ముంచివేయబడింది. 500 మంది మరణించారట. ఒక్కరిని మాత్రం రక్షించామని జర్మన్లు చెబుతున్నారు. ఈ వార్త యీవారం బయటపెట్టబడింది.

* * *

ఆహారవిషయమై గతసంవత్సరం జరిగిన పొరపాట్లు యికముందు జరుగవు అంటూ ఆహారశాఖ సభ్యుడు శ్రీవాత్సవా ప్రకటనచేస్తూ «ఈయేడు పంటలు బాగానే పండుతాయని, వీటికితోడు విదేశాలనుంచి దిగుమతులు రానున్నాయని అంటూనే విదేశీయులు సామదూరిమూలకంగా చేసే ప్రకటనలపై పెద్ద ఆశలు పెట్టుకోవద్దని హెచ్చరించారు.

"బెంగాల్‌కు యింతవరకు 75 వేల టన్నుల ధాన్యం పంపబడిందని, యిదిగాక రోజూ 2 వేల టన్నులు భూమార్గాన పంపుతున్నామని, తిరువాన్కూరు కొచ్చిన్ సంస్థానాలలోకూడ ఆహారకరువు విపరీతంగావుందని అన్నారు శ్రీవాత్సవా.

* * *

కాంగ్రెస్‌తో సహకారంచేస్తూ, ముస్లిం ప్రజల హక్కులను కాపాడే స్వతంత్ర ముస్లిం లీగ్‌ను సింధురాష్ట్రంలో స్థాపించువిషయమై, ఖిలాఫత్ వుద్యమములో ఆరితేరిన ముస్లిం నాయకుడు మొహమ్మద్‌శా కృషిచేస్తున్నారు.

* * *

వేలూరుజైలునుంచి 126 గురు డిటెన్యూలను తంజావూరు మార్చారు. ఇపుడు వేలూరులో మధ్యతరగతుల డిటెన్యూలుమాత్రమే వున్నారు.

* * *

అమెరికా అధ్యక్షుని వ్యవహర్త హారిమన్ గారిని మాస్కోలో రాయబారిగా నియమించారు.

* * *

టెక్స్‌టయిల్ కమీషనర్ అనుమతి పొందనిదే నూలుబట్టలను గంజిపెట్టి తయారుచెయ్యగూడదు అని ఉత్తర్వుచేసింది కేంద్రప్రభుత్వం.

* * *

భారత పత్రికా పితామహుడు అనదగు సుప్రసిద్ధ జర్నలిస్టు రామానందచటర్జీగారు (మాడరన్ రివ్యూ సంపాదకుడు) మరణించారనే విషాదవార్త తెలవవచ్చింది.

* * *

పల్నాడు తాలూకా పులిపాడు గ్రామానికి మూడు మైళ్ల దూరంలో కృష్ణానది ఒడ్డున ఒక బిలములో పురాతన దేవాలయ చిహ్నాలు కనిపించాయి. ఇప్పుడక్కడ ప్రతిసోమవారం ప్రజలతో వుత్సవాలు జరుగుతున్నాయి. ఒకరోజు గురజాల విద్యార్థులు ఈ వింత చూడటానికివెళ్లే, ఒక మునివేషధారి "పాలు, పంచదార తెచ్చారా!" అని ప్రశ్నించి, ఇట్టే అంతర్థాన మయ్యాడట.

* * *

కన్నకొడుకుఖరీదు ఒక అణా!

ఠక్కర్‌బాబాగారు ఒరిస్సాలో పర్యటనచేస్తున్న సందర్భంలో ఎన్నోనాళ్లగా అన్నానికి వాచిపోయిన ఒక అభాగ్యస్త్రీ బాబా దగ్గరకువచ్చి తన కొడుకును అయనకుయిచ్చి ప్రతిఫలం ఒకఅణా అడిగింది. ఆ పిల్లవాడిని బాబాగారు గోపబంధు ఆశ్రమానికి పంపారు.

* * *

గంజాంజిల్లాలో సంక్షోభం.

"మామూలురోజులలో అధికపంటలుపండే యీ జిల్లా అంతటా యీనాడు అన్నంలేక ప్రజలు మలమల మాడుతున్నారు. గడ్డి, దుంపలు, ఆకు, అలము తిని ప్రాణం నిల్పుకుంటున్నా రాప్రజలీనాడు. వీరికి 3 నెలలపాటు అన్నదానం జరుపుటకుగాను ఒకసంఘం, నా అధ్యక్షతన ఏర్పడింది. దానికి లక్షరూపాయలు కావాలి. కాన తోడ్పడండి" అంటూ ఆ జిల్లాకలెక్టర్ జనాబ్ హుస్సేన్ విజ్ఞప్తి చేశారు. విజ్ఞాగారొక్కరే ఒరిస్సా క్షామపీడితులకు 50 వేల రూపాయలు విరాళమిచ్చారు. ఆ రాష్ట్రపరిస్థితులపై ఠక్కర్‌బాబా ప్రకటన చూచి చూడడంతో.

కలకత్తా చావులు

సెప్టెంబర్	30	69
అక్టోబర్	1	70
"	2	92
"	3	72
	మొత్తం	309

నాయకుని లక్షణం ఇదీ!

సరిహద్దు గాంధీ, గఫూర్‌ఖాన్‌గార్కి ప్రత్యేక సౌకర్యాలు కల్పిస్తామన్న రాష్ట్రప్రభుత్వ సూచనను నిరాకరిస్తూ "తనతోటి సహచరులు ఖుదయ్—ఖిద్మత్‌గర్లను తనతోపాటు, ప్రత్యేక సౌకర్యాలు కల్గించి, తన్నువారి మధ్యన వుంచేట్లయితేనే ఆ సౌకర్యాలు అంగీకరిస్తాను" అని తెల్పినాడట.

* * *

చైనాలో ఫ్యూకీన్‌రాష్ట్రంలో కరువుపరిస్థితి ఏర్పడేట్లువుంది గనుకట్టి, దన్నివారణచేయ సంకల్పించిన చైనా జాతీయప్రభుత్వం ఆ రాష్ట్రమంతటా పాదులు. సైనికులు రైతుకు నీటిసరఫరా చేయటానికి, పంటకాల్వలు త్రవ్వేందు నిమిత్తమై సమీకరించబడుతున్నారు.

జాతీయ విజ్ఞప్తి

(మొదటిపేజీ తరువాయి)

తమ వాదాన్ని తెల్పుకోటానికి పూర్తి అవకాశాలుంటాయి. రెండో పక్షంవారికి అసలు అవకాశమే వుండదు. ఇది మీ అందరికి తెలిసిందేగదా! కావున గతించినదాన్ని, ఇకముందు జరుగబోవనిదాన్నిగురించి, తర్కించుకుంటూ కూర్చోక జరుగనున్నదాన్ని గురించి ఆలోచించు కోవటం మంచిది అని నా విజ్ఞప్తి.

వార్షికోత్సవం

ఐతే ఈసందర్భంలో దేశభక్తులమనే యీబురఖా రాయుళ్లను ఒక కంటకనిపెట్టమని మాత్రం హెచ్చరించుచున్నాను. నాయకుల అరెస్టుకు సంవత్సరి సూచన సందర్భంగా, వార్షిక ప్రదర్శనాలు శాంతియుతంగా జరుపుటకు దేశమంతటా, సన్నాహాలు చేయబడుతూంటే, అరెస్టుకు నిరసన సూచకంగా సమ్మెలు జరుపరాదని, శాంతిని కాపాడాలని అసలంలో ప్రభుత్వమునే మించారు. యీ బురఖా దేశభక్తులగు కమ్యూనిస్టులు!

శాంతి! శాంతి!! యెక్కడి శాంతి? మన నాయకులందరిని, జైళ్లలో, ఇనుపకమ్మీల మధ్య యిరికించి, ప్రభుత్వం వారిపై నిందలు కురిపించుతూ, ఇకిలించుతూంటే, మన ఆత్మలకు శాంతి యెక్కడనుంచి వస్తుంది? జాతీయాశయం సాధించుట ద్వారా, నాయకులను చెరనిడిపించుకున్ననాడే, మనకు నిజమైన శాంతి చేకూరుతుంది. ఇది గ్రహించనొల్లక "శాంతి" అను మాటయొక్క అర్థాన్నే మంటగలిపిన యీ పీడలు "మన నాయకులపట్ల, ప్రజలు తమభక్తిని కన్పరుచుటకు సూచనగా, ఒకరోజు సమ్మెయుగూడ జరుగరాదని యీ భక్తులు ప్రచారం చేశారు. ఇది వారిదేశభక్తికి, జాతీయనాయకులపట్ల దారికిగల గౌరవానికి నిదర్శనం. ఇదేవిధంగా, "సత్యాగ్రహయాత్రలు" మాది "విధ్వంసక చర్యలకు ఇది ఒక ప్రాతిపదిక" అని అదిరిపడ్డారు. ఈ అదిరిపాటులో ప్రభుత్వంలో ఏకమయ్యారు అనేకచోట్ల. ఇదేనా వీరిజాతీయ భక్తి?

ఆంధ్రదేశ మందంతటను

7.10.43

బ్రహ్మాండమైన విడుదల

బెజవాడ	....	దుర్గాకళామందిరం
తెనాలి	....	సత్యనారాయణటాకీసు
గుంటూరు	....	సరస్వతీ టాకీసు
రాజమండ్రి	....	రామాటాకీసు
కాకినాడ	....	క్రౌన్ టాకీసు
వైజాగ్	....	పూర్ణాథియేటర్

Produced at **NEWTONE STUDIOS**

భగ్నవీణ *

— సైదిపాటి వెంకట నరసింహారావు

నావీణ............!
ముత్యాలసరులతో ముద్దులాడినవీణ,
కెంపుగుంపులతోడ గేలిచేసినవీణ,
పచ్చపచ్చలనిగ్గు పెట్టివేసినవీణ,
పుష్యరాగపుబుగ్గ పులిమిపుచ్చినవీణ.
నిగనిగలరంతాల వగలీనునావీణ.
పగిలిపోయిందోయ్! పగిలిపోయింది—

పగిలిపోయినవీణ పారవేయగలేను.
చూచితేవిప్పేట్ల సుడితిరుగుతున్నాయి
తలచుకుంటేగుండె నగులబడిపోతుంది.
అనుకుంటె హృదయాన నగ్గిరవులాతింది
కనుపులోచెయ్యేసి కలివేసినట్లుంది.
శేల్లపాములపిక్కి లిరివేసినట్లుంది.
మంత్రిగబ్బలుగుబ్బె మండించినట్లుంది,
పాతాళబిలములో పడిమ్రగ్గినట్లుంది,
ప్రళయాంధకార విభ్రాంతిమ్రింగేసింది,
అరిగిపోయిది. జీర్ణ మైపోతి, పోతి—

అగ్నిపర్వత మొక్క టప్పైపగిలింది,
భుగభుగలసెగలతో దుర్చరద్చటలతో,
భగభగలధగధగం ప్రళయానలాపీల
కీలాలజాలతో, హాలాహలాధూమ
వారాంగనానాట్య హేరాళములతోడ.
లయకాలకాలాంబు లావాధుపీరోల
కల్లోలమాలికా హర్లీసకాలతో.
కాకోలతక్కోల ఖంజరీటాంబు సం
వాహాహవోత్తాల హాహారవార్పటీ
ఢంకాపిఢాంకార ఫీంకారములతోడ.
మూడిపోయిదినోయ్, మాడిపోయిది—

గంధ్రగొడ్లనెత్తి కాలపూరుషుడు,
పుంకించిపుంకించి పొక్కొక్కదెబ్బ
కొండ పైపిరుగులై కుమిలిపడ్డట్లు
బ్రహ్మాండభాండంబె పగిలిపడ్డట్లు
ఖండఖండాలుగా ఖండించినాడు,
ఉష్ణరశ్మములోన నుడికించినాడు
కాకిమూకలవెల్ల కాపుపెట్టాడు
ఇనుపముక్కులవాడ సిట్లపోరలించి
నములుతున్నాయోయ్! నమిలిలిన్నాయి—

కలుక మొలుకు కిసాయి కలికిరక్కసుడు
సెండ్లుపదవటకొటికి కంస్లెట్టిజేసి
మింటిమబ్బులలోన మీదముక్కలలోన
నిలుచుండినసుజాచి స్సిగ్గితుప్పించి.
పూగూగినెత్తిపై పుట్టిపడ్డాడు.
చెక్కలై, ముక్కలై, వ్రక్కలైపోలి—
నావీణ!

జమీన్ రైతు చందా వివరాలు.

సంవత్సరానికి రు 5–0–0.
ఆరు నెలలకు ,, 2–12–0.

ధాతుపుష్టియు, శక్తివర్ధకము
మదనమంజరి మాత్రలు
ధాతుక్షీణత, మలబద్ధకము, స్వప్నస్ఖలనము పి టికి ఉత్కృష్టమైన గుణమును ఇచ్చును. ఇవి రక్తమును, వీర్యమును, అధికపరచి దేహమునకు క్రొత్తఉత్సాహం కల్గించును. వెల డబ్బీ రు 1.
రమణవిలాసిని వటిక
ధాతుశక్తిని వృద్ధిచేసి, బలహీనులను, వృద్ధులను వివాహజీవితములోని సౌఖ్యమును రంజిల్లి చేయుచున్నది. డబ్బీ రు. 1.
మదనమంజరిఫార్మసీ, 184 మైనాబజారు, మద్రాసు
నెల్లూరు: ఆర్యా ఫార్మసీ, ట్రంకురోడ్డు.
కావలి : ఓరియంటల్ స్టోర్సు.
గూడూరు : [illegible] & బ్రదర్సు.

నారికురుపులకు చికిత్స

నెల్లూరుతాలూకా పొట్టేపాళెంలో ఒక దాశం కుటుంబీకులు వంశపారంపర్యంగా నారికురుపులకు మందిస్తారు. అక్కడకు వెళ్లి చికిత్స చేయించు కోవాలి. ఖరుగు రాదు. వివరములకు:- సోమవరపు వెంకురెడ్డి, పొట్టేపాళెం. నెల్లూరుపోస్టు అని వ్రాసేది. *

నెల్లూరుతాలూకా పొట్టేంపాడులో దామరపు ముద్దుక్రిష్ణారెడ్డిగారు మందిస్తారు. ఒకదినం అఫూర్లో వుండవలెను. ఇంకా వివరాలు వారివల్ల తెలుసు కోవచ్చును. అడ్రసు:- దామరపు ముద్దుకృష్ణారెడ్డి గారు, పొట్టెంపాడు, పకేటిపల్లిపోస్టు, నెల్లూరు. అని వ్రాయవలెను. *

20.8.43 జమీన్‌రైతులో నారికురుపులచికిత్సను గూర్చి తెలుపమని గునించర్లవాసి, యమ్. నర్సా రెడ్డిగారు వ్రాసియున్నారు—నెల్లూరుజిల్లా, కోవూరు తాలూకా, రేబాలగ్రామవాసి లేటూరు మల్లారెడ్డిగారు, వారి వంశపారంపర్యంగా నారికురుపులయందు నిపుణులు. మందుఖర్చు 0-0-0 లు అగును. ఆదీ పేదల వద్ద ఆపేక్షింపరు. పూర్తి వివరములకు యీక్రింది అడ్రసుకు వ్రాయవలెను.

కాళహస్తి లక్ష్మీకాంతశర్మ, నాగమాంబాపురం, బుచ్చిరెడ్డిపాళెంపోస్టు, నెల్లూరు. అనివ్రాసిన వివరములు తెలుపబడును. *

జమీన్ రైతువారికి—

ఆగస్టు 20 పత్రికలో నారి కురుపులవిషయం ప్రకటించారు.

మేము నారికురుపులను 3 రోజులలో పూర్తిగా నయము చేయగలము. నారియావత్తు బయట పడును. కావున శాశ్వతంగా నెమ్మదగును. వస్తువు లుదొరకుట దుర్లభం. మందుచేసుకొనుట కష్టం కావున పత్రికా మూలమున ప్రకటింప వీలులేదు. రోగులను నావద్దకు పంపిన నయముచేసెద. లేదా ఖర్చులు భరిస్తే నేనేవచ్చి నెమ్మదిజేసెదను. ఈసంగతి నర్సారెడ్డిగారికి తెలుపండి.

నా అడ్రసు:— ముప్పవరపు రామచంద్రరావు. గోశాలసమీపం, బెజవాడ.

వైద్యము

ఒకదాని కొకటి విరుగుడు!

పనస పండ్లచే కల్గిన అజీర్ణమున అరటిపండ్లను. అరటి పండ్లచే కల్గిన అజీర్ణమున నేయిని, ఘృతాజీర్ణమున నిమ్మపండ్ల రసమును. నిమ్మపండ్లచే కల్గిన అజీర్ణమున ఉప్పును. ఉప్పుచే కల్గిన అజీర్ణమున బియ్యపు కడుగును—

గోధుమలచే జనించిన అజీర్ణమున దోసకాయను. మినుములచే జనించిన అజీర్ణమున మజ్జిగను. శనగలచే కల్గిన అజీర్ణమున ముల్లంగిని—పెసలచే జనించిన అజీర్ణమున ఎఱ్ఱని పరుగును. మొక్కజొన్నల అజీర్ణమున వాముని. మినుములచే జనించిన అజీర్ణమున కలకండను. ఏలపల అజీర్ణమున నూనెయు—

నారికేళపప్పు అజీర్ణమున లవంగాలను. పిండి పదార్థముల అజీర్ణమున చల్లని నీళ్లను. పులగముచే జనించిన అజీర్ణమున సైంధవ లవణమును. మినప ఇడ్లీ అజీర్ణమున నిమ్మవేరును. పాయస అజీర్ణమున పెసలకట్టును. చేపల అజీర్ణమునందు బియ్యపు మామిడి పండ్లను.

లావేటి మాంసాజీర్ణమున, యవక్షారమును. పావురము, కోడి నెమలి పీని మాంసాజీర్ణమున దర్భ వేళ్లను.

కందగడ్డ అజీర్ణమున బెల్లమును. చిల్లగడ్డ అజీర్ణమున బియ్యపు కడుగును. పెండలపు గడ్డ అజీర్ణమున నీళ్లను.

వరిపిండి తినుటచే కల్గిన అజీర్ణమున మజ్జిగయు. గోధుమాజీర్ణమున మండమును. పెరుగు మజ్జిగచే జనించిన అజీర్ణమున సైంధవ లవణమును. ఏకుగ గుచే జనించిన అజీర్ణమున కంద ఉమ్మెత్తను. పలకందచే జనించిన అజీర్ణమున కొంతిని, బెల్లముచే కలిగిన అజీర్ణమున శొంఠి, తుంగముస్తలును. చెరుకు రసముచే జనించిన అజీర్ణమున అల్లమును ఉపయోగింపవలెను.

—చిలకపాటి శ్రీరామాచార్యులు.
ఆయుర్వేద విద్యార్థి

సందేశం

వాలు కన్నుల
దొంగ చూపులా
వలపు భావము
గాన జతియది
హృదయ తంత్రుల
లోని భావము
ఎఱుక పడలేదు.

కులుకు నడకల
పలుకు తీపుల
వలపు లలలను
ప్రోదిసేసెను
హృదయమందే
మూర్త భావము
యిమిడి యున్నదియో—

మందహాసము,
సుందరంబగు
విద్విలాసము,
లోను పడగను,
అంత మంతయు
గ్రుమ్మరించియె,
అనియె నతాకాంచి—

"కులుకు నడకల
కూర్మిగాదా—!
పలుకునేటికి
ప్రేమ భావము?
నడకలన్నియు
గడనసేయవె?
గాగరింప గదె?"

వాలుగన్నుల
వలపు భావము,
కులుకు నడకల
పలుకు తీపుల,
హృదయ మందలి
మూర్త భావము
యిఱునలిదినాయి.

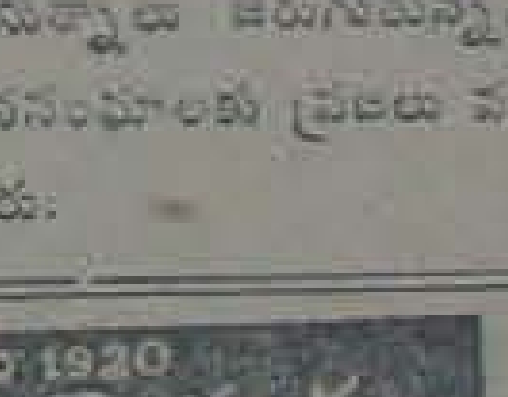
—కాళహస్తి లక్ష్మీకాంతశర్మ.

సభలు - సమావేశాలు

గుంటూరుజిల్లా జా. వి. సభ అక్టోబర్ 16, 17 తేదులందు బాపట్లలో జరుగును.

యడ్లపల్లి సూర్యనారాయణ అధ్యక్షులుగను, గుడిపూడి సీతారామయ్య ఉపాధ్యక్షులుగను, బొమ్మ రాజు రామమూర్తి కార్యదర్శిగను గల ఆహ్వాన సంఘం యేర్పడి చురుకుగా పనిచేస్తున్నది.

బాపట్లతాలూకా జా. యు. సభ ఈ నెలాఖరున బాపట్లలో జరుపుటకు ప్రయత్నాలు జరుగుచున్నవి. జాతీయ విద్యార్థి, యువజనసంఘాలకు ప్రజలు పలువిధముల తోడ్పడుచున్నారు.

స్థాపితము 1920
క్షయ, నుఖ, బాల్లి, మొదలగు దీర్ఘవ్యాధులకు ప్రథమ చికిత్సాలయము

హెడ్డాఫీసు
రెడ్డి అండ్ కో
కొవ్వూరపురము తూర్పుగోదావరిజిల్లా
బ్రాంచి: నేషనల్ యన్ షాపు గాంధీనగరము బెజవాడ

పక్షవాతమునకు-

PARALYSIS CURE (Regd)
మా మందు అమోఘంగా పనిచేస్తుంది. అన్నాధి బాధనుండి మిమ్ముల విముక్తులజేయును. దినలు పథ్యపనరంలేదు. వారం మందు రు 6–0–0.
డాక్టరు బొమ్మ శేషపుల
(పక్షవాత స్పెషలిస్టు) సంతపేట - నెల్లూరు.

కొత్త మందులషాపు

బ్రాంచి ఆఫీసు ★ బెజవాడ
అన్ని ఇంగ్లీషుమందులున్నూ,
మూరదపుమీనజాగారి
ఫాతీకలు, ప్రాయనులు, లీసలు, మున్నగు అన్ని ఆయుర్వేదమందులున్నూ మాచద్ద దొరకును.
కె. యస్. రావు & సన్స్.

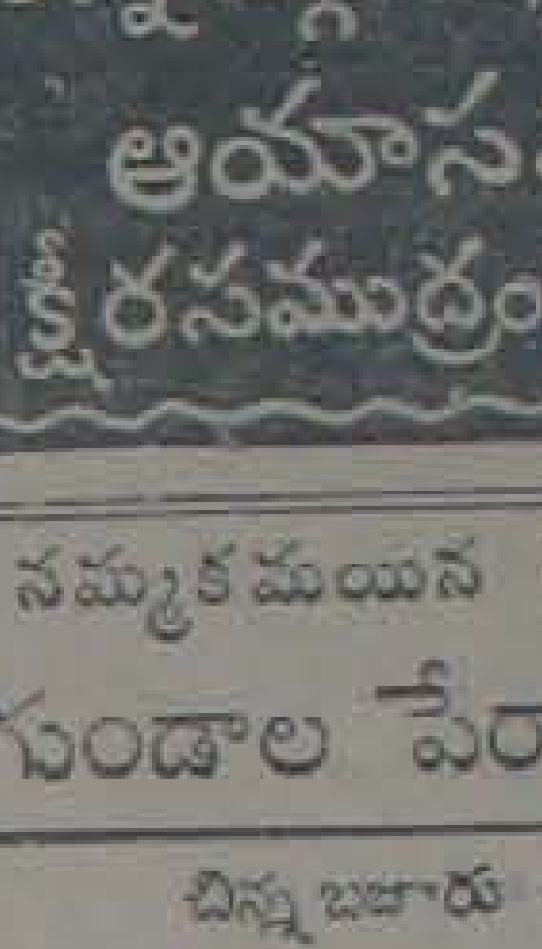
కాశ్మీర్

అన్ని దగ్గులు, ఉబ్బసము
ఆయాసముకు
క్షీరసముద్రం, రాజమండ్రి

నమ్మకమయిన నగలవర్తకులు

గుండాల పేరారెడ్డి

చిన్నబజారు - నెల్లూరు.
మీకు కావలసిన నగలు సిద్ధముగా తయారుచేయబడి యున్నవి. లేనివి ఆర్డరుయిస్తే పెంపచేసి యివ్వబడును.

అర్శ - అరి తైలం

మూలవ్యాధిని భగందరమును నిస్సందేహముగ రూపు మాపును. ఆపరేషను అవసరము లేదు. వేనవేలు యీతైలమువాడి తృప్తిపొంది యున్నారు. ఒకసారి ఉపయోగించి చూడండి.
సోల్ఏజెంటు:
బి. ఎస్. రంజన్ అండ్ కో.,
పో. బా. 1223, మద్రాసు.

ఈశ్వర్సు
రత్నపురుష లేహ్యాం
బలము, యౌవనముకు
(అన్నిషాపులలోను)

ప్రకటన

ఔషధములను తయారుచేయు దినుసులన్నిటికిని ధరలు విపరీతముగ పెరిగిపోయినవి. అందుచే మేముకూడా కొన్ని మందులకు ధరలను కొద్దిగ హెచ్చింపవలసి వచ్చినది. మరియు అనరంగ యిచ్చుచున్న కెమిషను కమీషనుగూడ తగ్గించవలసినది. కాన యీవిషయము అందరకును తెలియపర్చడ మైనది.

ఇట్లు,
డాక్టర్ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి.
అడ్రసు: డాక్టర్ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి అండ్ సన్సు,
రాజమండ్రి. (M. S. M. Ry.)

Printer, Publisher, & Editor: N. V. Rama Naidu, Zamin Ryot Power Press, 168, Danduvari St., Nellore (S. I.)